

31987L0524

L 306/24

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

1987.10.28.

A BIZOTTSÁG ELSŐ IRÁNYELVE**(1987. október 6.)****a tartós tejtermékek vizsgálatára szolgáló vegyi elemzéshez szükséges közösségi mintavételi módszerek megállapításáról****(87/524/EGK)**

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

tekintettel az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződésre,

1. cikk

tekintettel az emberi fogyasztásra szánt élelmiszerek ellenőrzésére szolgáló közösségi mintavételi és vizsgálati módszerek bevezetéséről szóló, 1985. december 20-i 85/591/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁾ és különösen annak 1. cikke (1) bekezdésére,

A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely szükséges ahhoz, hogy a mellékletben meghatározott mintavételt az ott leírt módszernek megfelelően végezzék.

mivel a legutóbb a Spanyolország és Portugália csatlakozási okmányával módosított, az emberi fogyasztásra szánt, részben vagy teljesen dehidratált tartós tejtermékekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1975. december 18-i 76/118/EGK tanácsi irányelv⁽²⁾ megállapítja a szóban forgó termékek összetételére, a fenntartott megnevezések használatára, a gyártási körülményekre és a címkézésre vonatkozó közösségi szabályokat;

2. cikk

A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely szükséges ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 1989. április 6-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

mivel a 85/591/EGK tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének értelmében e termékek esetében az összetétel, a gyártási körülmények, a csomagolás vagy a címkézés meghatározása céljából mintát kell venni a közösségi módszereknek megfelelően;

3. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

mivel célszerű elfogadni a vegyi elemzéshez szükséges mintavételi módszerek első sorozatát, amelyre vonatkozóan a vizsgálatok befejeződtek;

Kelt Brüsszelben, 1987. október 6-án.

mivel az ezen irányelvben meghatározott intézkedések összhangban vannak az Élelmiszerügyi Állandó Bizottság véleményével,

a Bizottság részéről

COCKFIELD

alelnök

⁽¹⁾ HL L 372., 1985.12.31., 50. o.

⁽²⁾ HL L 24., 1976.1.30., 49. o.

MELLÉKLET

A RÉSZBEN VAGY TELJESEN DEHIDRATÁLT TARTÓS TEJTERMÉKEK VEGYI ELEMZÉSÉNEK AZ ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ MINTAVÉTELI MÓDSZEREK**I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK****1. Adminisztratív előírások****1.1. Személyzet**

A mintavételt a tagállamok rendelkezéseiben meghatározott illetékes, képzett személy végzi.

1.2. A minták lezárása és címkézése

Minden hivatalos mintát a mintavétel helyszínén le kell pecsételni, és a hatályos tagállami előírások betartásával azonosítani kell.

1.3. A párhuzamos minták

Egyazon időben legalább két azonos mintát kell elemzés céljából készíteni. A meghatározandó közösségi jogszabályok rendelkezései mellett az eljárás és a minták száma az egyes tagállamok megfelelő nemzeti jogszabályán alapul.

A mintavétel után a mintákat a lehető leghamarabb a laboratóriumba kell küldeni.

1.4. Jegyzőkönyv

A mintához jegyzőkönyvet kell csatolni, amelyet a tagállam jogszabályainak megfelelően kell elkészíteni.

2. Mintavételi eszközök**Előírások**

Minden mintavételi eszköznek megfelelő erősségű, alkalmas anyagból kell készülnie, amely a mintában nem okoz a vizsgálati eredményeket befolyásoló elváltozásokat, és a mintavétel végrehajtása során a mintában sem okoz elváltozást. Rozsdamentes acélból készült eszközök használata javasolt.

Minden felületnek simának és karcmentesnek kell lennie, és minden sarkot le kell kerekíteni. A mintavételi eszköznek meg kell felelnie az egyes elemzésre kerülő termékekre vonatkozó követelményeknek.

3. Mintatároló edények**Előírások**

A mintatároló edényeknek és a zárszerkezeteiknek olyan anyagból kell készülniük és olyannak kell lennie a felépítésüknek, amely megfelelően védi a mintát, és nem okoz az elemzés vagy a vizsgálat eredményeit befolyásoló elváltozásokat. Az erre alkalmas anyagok közé tartozik az üveg, egyes fémek és egyes műanyagok. Az edények lehetőleg ne legyenek átlátszóak. Ha mégis átlátszóak vagy áttetszők, a mintát tartalmazó edényeket sötét helyen kell tárolni.

A mintatároló edényeknek és a zárszerkezeteiknek tisztának és száraznak kell lenniük. Az edény alakjának és úrtartalmának meg kell felelnie a mintavételre kerülő termék esetében megállapított követelményeknek.

Egyszer használatos műanyag edények, alumíniumfóliával rétegzett műanyagok vagy megfelelően zárható, alkalmas műanyag tasakok használhatók.

A műanyagból készült tasakok kivételével az edényeket gondosan le kell zárni, megfelelő dugó vagy fémből vagy műanyagból készült csavaros kupak segítségével, amely szükség esetén légmentesen záró műanyag alátéttel rendelkezik, nem oldódó, nem nedvszívó, a zsírnak ellenáll, és nem befolyásolja a minta illatát, ízét, tulajdonságait vagy összetevőit.

A dugóknak nem nedvszívó, szagmentes anyagból kell lenniük, vagy azokat ilyen anyaggal kell borítani.

4. A mintavétel technikája

A minta tárolóedényét a mintavétel után azonnal le kell zárni.

5. A minták tárolása

A különböző termékek mintáinak javasolt tárolási hőmérséklete nem haladhatja meg a 25°C-ot. A tárolási időtartamot és a hőmérsékletet nem külön-külön, hanem együttesen kell figyelembe venni.

6. A minták szállítása

A mintákat a lehető leghamarabb a vizsgálatért felelős laboratóriumba kell szállítani (lehetőleg a mintavételtől számított 24 órán belül).

A szállítás alatt óvintézkedéseket kell tenni a légnemű szennyeződésekkel, a közvetlen napfénnel és a 25°C-nál magasabb hőmérséklettel történő érintkezés megelőzése érdekében.

II. 1. MÓDSZER: MINTAVÉTEL SŰRÍTETT TEJBŐL

1. Alkalmazási területe

- cukrozatlan sűrített tej,
- cukrozatlan sűrített sovány tej,
- cukrozatlan sűrített félszíros tej,
- cukrozatlan sűrített zsíros tej,
- cukrozott sűrített tej,
- cukrozott sűrített sovány tej,
- cukrozott sűrített félszíros tej.

2. Eszközök

2.1 Általános megjegyzések

Lásd az Általános rendelkezések 2. pontját.

2.2. Keverők és keverőszerkezetek

A folyadék hordóban történő elkeverésére használt keverőknek vagy a keverőszerkezetek felületének elégségesnek kell lenni ahhoz, hogy a termék megfelelő átkeverését eredményezzék avas íz kialakítása nélkül. Az edények különböző alakjai és méretei miatt nincs minden célra megfelelő keverő, de a keverőt úgy kell megtervezni, hogy elkerülhető legyen a terméket tartalmazó edények belső felületének megkarcolása.

Az alkalmas anyag leírása az Általános rendelkezések 2. pontjában szerepel.

A folyadékok vödörben vagy kannában történő keverésére ajánlott alkalmas keverőforma a következő méretekkel rendelkezik (1. ábra): egy 150 milliméter átmérőjű tárcsa 100 milliméter átmérőjű körrel, amelyen hat, egyenként 12,5 milliméter átmérőjű lyuk helyezkedik el; a tárcsa közepén egy fémrúdhoz van rögzítve, amelynek másik vége hurkos nyelet alkot. A rúd hossza – a nyelét beleértve – hozzávetőlegesen 1 méter.

Kisebb tartályokhoz alkalmas keverő hozzávetőlegesen a következő méretekkel rendelkezik (2. ábra): egy legalább 2 méter hosszú rúdhoz egy 300 milliméter átmérőjű tárcsa csatlakozik, amelyen egy 230 milliméter átmérőjű kör mentén 12, egyenként 30 milliméter átmérőjű lyuk található.

Nagyobb tartályok tartalmának a keverése gépi vagy tiszta sűrített levegővel történő keveréssel ajánlott. Az avas íz kialakulásának elkerülése érdekében a lehető legalacsonyabb levegőnyomást és -mennyiséget kell használni.

Megjegyzés: amikor ezen útmutató „tiszta sűrített levegő” használatát írja elő, olyan sűrített levegőt kell használni, amelyből minden szennyezőanyagot (beleértve az olajat, a vizet és a port) kivontak.

2.3. Keverő

A keverőnek széles lapátúnak kell lennie, a terméket tartalmazó edény aljának eléréséhez elég mélynek, és egyik oldala lehetőleg az edény falához alakított (lásd 3. ábra) legyen.

2.4. Merítőkanál

A minta begyűjtésére alkalmas méretű és alakú merítőkanál a 4. ábrán szerepel. A merítőkanalat egy legalább 150 milliméter hosszú, merev nyéllel kell ellátni. A merítőkanál térfogata legalább 50 milliliter legyen. Előnyös, ha a nyél hajlított végű. A kúpos fejű merítőkanalakat egymásba lehet helyezni.

Másik lehetőségként öt egyenlő szakaszra osztott, párhuzamos oldalú, azonos térfogatú merítőkanál is használható a több mint egy edényben tárolt szállítmányok arányos mintavételének elősegítésére.

2.5. Rúd

Hengeres, hozzávetőlegesen 1 méter hosszúságú és 35 milliméter átmérőjű.

2.6. Edény

A részminták vételére 5 liter űrtartalmú, széles szájú edény.

2.7. Kanál vagy spatula

Széles lapátú.

2.8. Mintatároló edények

Lásd az Általános rendelkezések 3. pontját.

3. Eljárás

3.1. Mintavétel cukrozatlan sűrített tejből

Legalább 200 gramm mintát kell venni.

- 3.1.1 A terméket keveréssel vagy gépi keveréssel, illetve egyik edényből a másikba történő áttöltéssel vagy tiszta sűrített levegő használatával (lásd a 2.2. megjegyzést) alaposan össze kell keverni, amíg kellően homogén nem lesz.

A mintát közvetlenül keverés után, merítőkanállal kell venni. Amennyiben a megfelelő homogén állapot elérése nehézséget okoz, a terméket tartalmazó edény különböző részeiből kell mintát venni, összesen legalább 200 grammot. (Amennyiben a minta részminták keveréke, ezt a minta címkéjén és a csatolt jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.)

3.1.2. Kiskereskedelmi tárolóedényekbe csomagolt termékek mintavétele

A minta sértetlen és bontatlan doboz lehet. A legalább 200 gramm mintát azonos gyártásból származó vagy azonos jelölésű egy vagy több csomagból kell venni.

3.2. Mintavétel cukrozott sűrített tejből

3.2.1. Általános megjegyzések

A cukrozott sűrített tej tárolására használt tartályokból a mintavétel jelentős nehézséget jelenthet, különösen ha a termék nem homogén és nagyon sűrű. Mintavételi gondokat okozhat a nagy kristályú szacharóz vagy laktóz jelenléte, illetve a különböző, a termékben megjelenő vagy a falra tapadó sók kicsapódása és a csomósodás is. Ezek a körülmények észlelhetők, ha egy mintavételi rudat a terméket tartalmazó edénybe helyezünk, és azzal a tartály tartalmát megmozgatjuk, majd kihúzzuk. Amennyiben a cukorkristályok mérete legfeljebb 6 milliméter, a mintavétel nem okozhat gondot. Amennyiben a termék nem homogén, ezt a minta címkéjén és a csatolt jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. Mivel a cukrozott sűrített tejet gyakran szobahőmérsékleten tárolják, a reprezentatív mintavétel érdekében javasolt a termék hőmérsékletét legalább 20°C-os hőmérsékletre beállítani.

3.2.2. Eljárás

Legalább 200 gramm mintát kell venni.

– Nyitott edények

Az idegen anyagok hordóba jutásának elkerülése érdekében kinyitáskor a tárolóedény előzetesen megtisztított és megszáritott egyik fedőlapját el kell távolítani. A tartalmat egy keverő (lásd 3. ábra) segítségével összekeverjük. A feltapadó termék eltávolítása érdekében a keverő lapjával körbe kell kaparni az edény falát és alját. A tartalmat körkörös és függőleges mozdulatokkal alaposan összekeverjük a keverőt ferdén tartva, vigyázva, hogy elkerüljük a levegő mintába jutását. A keverőt kivesszük, és a rátapadt sűrített tejet egy kanál vagy spatula segítségével egy 5 literes (2.6.) edénybe kaparjuk. A keverést és a kivételt addig ismételjük, amíg 2–3 liter összegyűlik. Ezt addig kell keverni, amíg homogénnek nem válik, és legalább 200 gramm mintát kell belőle venni.

– Zárt tartályok (dobozok), peremes nyílással a fedőlapon vagy a paláston

A 3.2.1. pontban leírt okokból a peremes nyíláson keresztül történő mintavétel csak a könnyen folyó és egyenletes állományú sűrített tej esetében alkalmazható. A tartalmat egy, a nyíláson át behelyezett mintavevő rúd segítségével összekeverjük minden irányban mozgatva, majd a rudat visszahúzzuk és a 3.2.1. pontban leírtak szerint egy mintát gyűjtünk. Másik lehetőségként a tartalmat egy megfelelő edénybe lehet tölteni, vigyázva arra, hogy a dobból a tartalom lehető legnagyobb részét visszanyerjük. Keverőkanállal történő keverés után a 3.2.1. pontban leírtak szerint kell begyűjteni a mintát.

3.2.3. Kiskereskedelmi tárolóedényekbe csomagolt termékek mintavétele

Sértetlen és bontatlan doboz lehet a minta. A legalább 200 gramm mintát azonos gyártásból származó vagy azonosan megjelölt egy vagy több tárolóedény formájában kell begyűjteni.

3.3. A minta megőrzése, tárolása és szállítása

Lásd az általános rendelkezések 5. és 6. pontját.

III. 2. MÓDSZER: MINTAVÉTEL TEJPORBÓL

1. **Tárgy és alkalmazási terület**

Ez a módszer a kémiai elemzéshez szükséges mintavételt írja le a következők esetében:

- szárított teljes tej vagy teljes tejpor,
- szárított sovány tej vagy sovány tejpor,
- szárított félzsíros tej vagy félzsíros tejpor,
- szárított emelt zsírtartalmú tej vagy emelt zsírtartalmú tejpor.

2. **Eszközök**

Lásd az általános rendelkezések 2. szakaszát.

2.1. *Az edény aljának az eléréséhez elegendően hosszú mintavételi csőcsatlakozók*

Azok a mintavételi csőcsatlakozók megfelelőek, amelyek megfelelnek a IV. rész leírásának.

2.2. *Kanál vagy széles lapú spatula.*2.3. *Mintatároló edények*

Lásd az általános rendelkezések 3. szakaszát.

3. **Eljárás**3.1. *Általános megjegyzések*

Vigyázni kell arra, hogy a terméket tartalmazó edény tartalma a mintavétel előtt vagy alatt a legkevesebb légnedvességet vegye át. A termék tárolóedényét a mintavétel után gondosan vissza kell zárni.

3.2. *Mintavétel*

Legalább 200 gramm mintát kell begyűjteni. A tiszta és száraz szűrő mintavevőt átfúrjuk a terméken – amennyiben szükséges – az edény megdöntésével vagy az oldalára fektetésével. A mintavevő nyílását lefelé irányítjuk, és egyenes ütemben befúrjuk. Amikor a szűrő mintavevő eléri az edény alját, 180°-kal elforgatjuk, visszahúzzuk és a tartalmát a mintatároló edénybe áthelyezzük. Egy vagy több mintavevőt kell használni ahhoz, hogy legalább 200 gramm mintát nyerjünk. A mintavétel befejezésekor a mintatároló edényt azonnal be kell zárni.

3.2.1. *Kiskereskedelmi tárolóedényekbe csomagolt termékek mintavétele*

Sértetlen és bontatlan doboz lehet a minta. A legalább 200 gramm mintát azonos gyártásból származó vagy azonosan megjelölt egy vagy több tárolóedény formájában kell begyűjteni.

Megjegyzés: amennyiben változó tulajdonságokat kell meghatározni, ezt a mintavételi eljárást kell követni.

3.3. *A minta megőrzése, tárolása és szállítása*

Lásd az általános rendelkezések 5. és 6. pontját.

IV. A HORDÓBAN TÁROLT, PORÍTOTT TARTÓS TEJ MINTAVÉTELÉHEZ SZÜKSÉGES SZÜRŐ MINTAVEVŐK

1. **A szűrő mintavevők típusai**

A. típus: hosszú

B. típus: rövid

(lásd 5. ábra)

2. **Anyagok**

A lap és a nyél fényezett fémből készüljön, lehetőleg rozsdamentes acélból.

A hosszú típus markolata lehetőleg rozsdamentes acélból készüljön.

A rövid típusú szűrő mintavevő levehető, fából vagy műanyagból készült markolattal rendelkezzen, amely az élhez bajonettel csatlakozik.

3. **Kivitel**3.1. *A szűrő mintavevő alakja, anyaga és felülete tegye lehetővé a könnyű tisztítást.*3.2. *Az A. típusú mintavevő éle elég éles legyen ahhoz, hogy kaparóként is szolgáljon.*3.3. *Az él hegye elég hegyes legyen ahhoz, hogy megkönnyítse a mintavételt.*

4. Főbb méretek

A szűrő mintavevőknek az alábbi táblázatban megadott méreteknak kell megfelelniük (10 %-os eltérés megengedett):

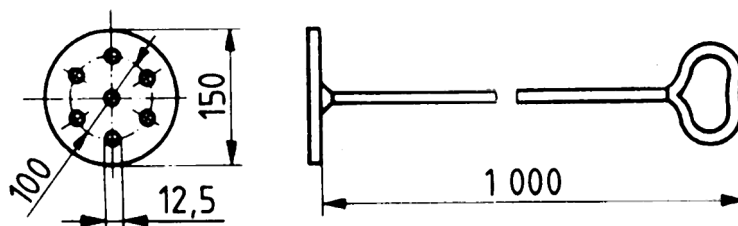
(méretek milliméterben)

	A. típus hosszú	B. típus rövid
A lap hossza	800	400
A lap fémlemezének vastagsága	1 – 2	1 – 2
A lap belső átmérője a hegyénél	18	32
A lap belső átmérője a markolatnál vagy nyélnél	22	28
A nyílás szélessége a hegyénél	4	20
A nyílás szélessége a markolatnál vagy nyélnél	14	14

5. A szűrő mintavevő használatára vonatkozó megjegyzés

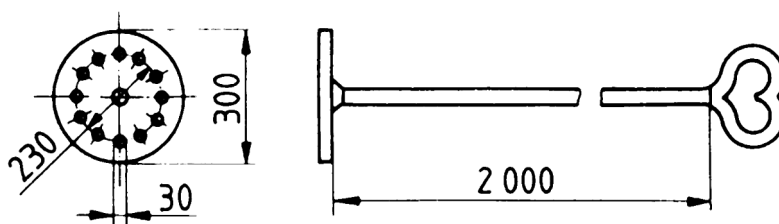
- 5.1. A többé-kevésbé könnyen folyó por esetében a szűrő mintavevőt függőlegesen lehet behelyezni. Az A. típusú szűrő mintavevőket elforgatással teljesen megtöltjük, és függőlegesen visszahúzzuk. A B. típusú szűrő mintavevő már a behelyezéskor teljesen megtelik, de részsütosan kell visszahúzni az alsó végénél adódó veszteség megelőzése érdekében.
- 5.2. A többé-kevésbé szabadon folyó por esetén az edényt meg kell dönteni, a mintavételi kanalat szinte vízszintesen, a nyílással lefelé helyezzük be, és nyílással felfelé húzzuk vissza.

Méretek milliméterben

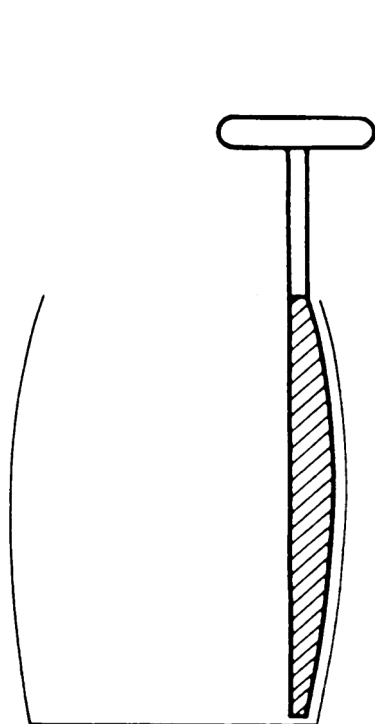

1. ábra: Vödörhöz vagy kannához ajánlott keverő

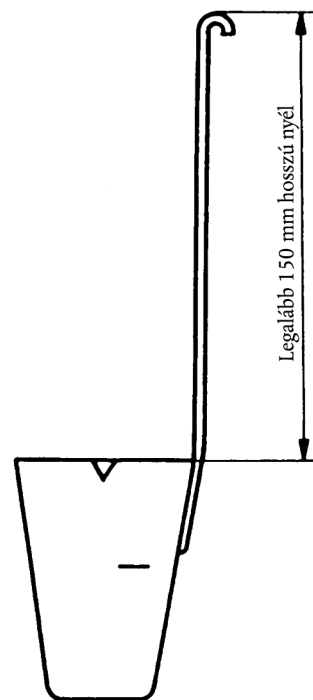
Méretek milliméterben

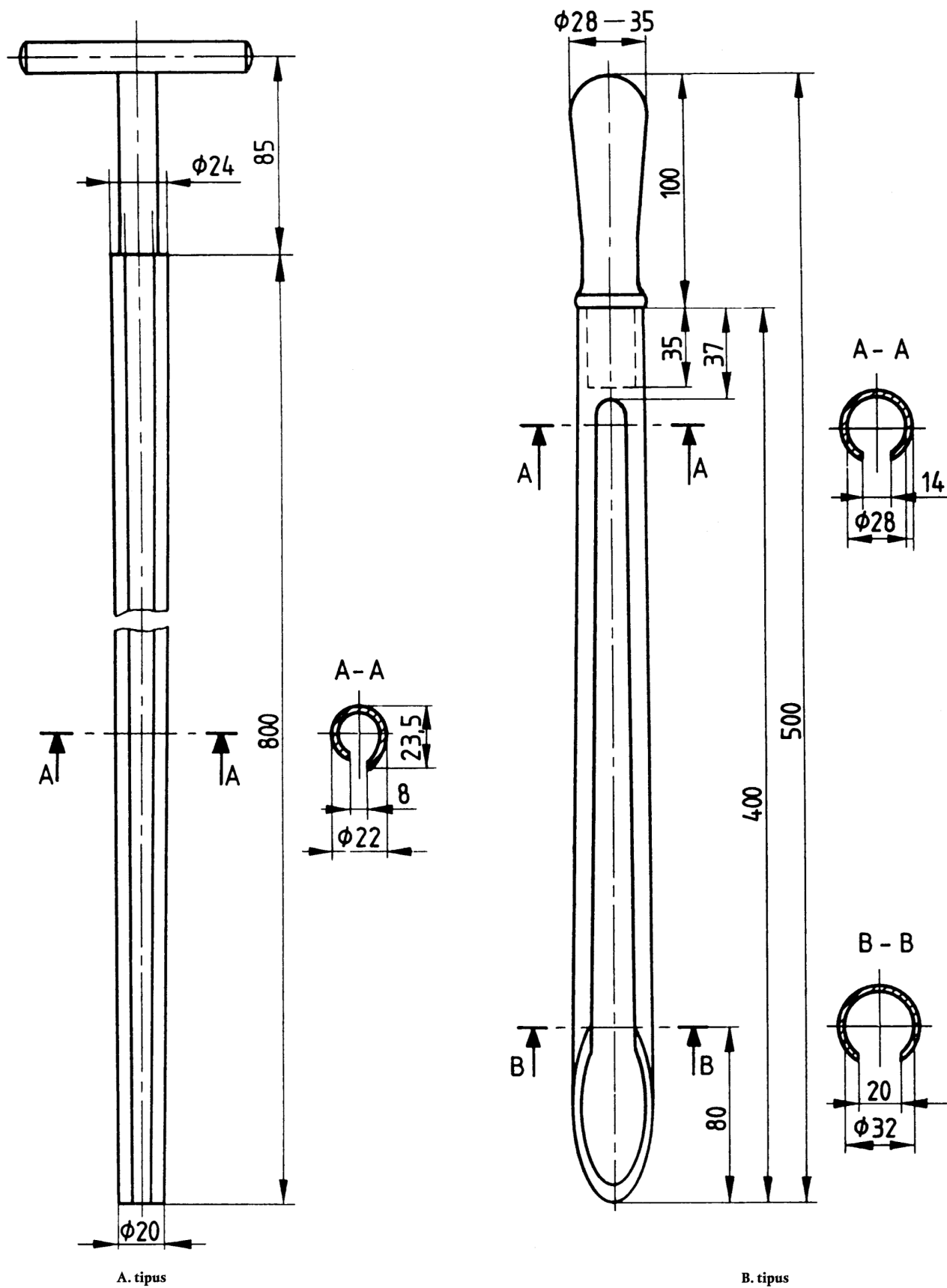
2. ábra: Kisméretű tartályhoz ajánlott keverő

3. ábra: A cukrozott sűrített tej keverésére alkalmas keverő

Legalább 50 ml-es
űrtartalom

4. ábra: Mérőkanál folyadékokhoz

5. ábra: Tejporhoz való szűrő mintavetők (minden méret milliméterben)